

Bájkkeavijssa NuorttaSálto

Tuvvo galggá sáme kultuvrrasijddan sjaddat

Giesen 1905 rájaj John Pedersen áhtsámusáv bánŋkaj "Den norske Arbeiderbrug- og Boligbank" rudájt luojkatjit tsieggit ádá goadev sijdan Tuvvon Hábmerin. 105 jage maŋŋela galggá dát goahte ábdddiduvvat, aktan ietjá tsiekkadusáj sáme sijdan Glimma sisbielen. Tuvvo galggá sáme kultuvrra- ja ávddánbuktembájkken sjaddat.

Tæksta: Børge Strandskog
Járggálibme: Divte Media AS/Idar Kintel

FOTO: LARS BØRGE MYKLEVOLD

birrusin 1870. Tjadnamkontráktan jages 1891 tjuodtju "Iap" Peder Paulsen le ednamav adnám juo 20 jage. Da gálmma ruoddidagá Tuvvon lidjin gálmma sierra ednamijn. Sij viessun iesjgeŋgalágásj æláduskombinasjávna, dagu buve, berunsáddjim, boatsojsujtto, guollim, jnv. Georg V. Olsen subtsas Hábmera jahkegirjen 1989 ulmutja birra riegdum 1875 guhti lij Tuvvov guossidam mánnán. Girjen majt nammadum ulmusj tjálij, dájdadip ávdebuve nammadum Peder Paulsen ja Inger Jonsdatter dalloj gámán árrun. Áhtsámusán biggimruhtaluojkkamij jagen 1905 tjállá Tuvvo John danna tjuodtju unna dábasj sijdan, valla dat ij la anedahtte. Duodden ájvveláduj ja fiekksegábmáj. "Eiendommen, der er almenning, er ryddet og bebygget av min fader og efter hans død har jeg overtaget det", tjuodtju áhtsámusán.

Ámastiddje li mihá Tuvvo histávrás ja li miellusa tsiekkadusájt disposisjávna j bidjat ávddánbuktemdoajmmaj. Tsiekkadusá, ietjá kulturmuojto ja sijda histávrá hiehpá buoragit sihke Árrana, Hábmera suohkana ja Musea Nuortta – Divtasvuona musea ávddánbuktemplánajda. Ámastiddjij ájggomus le tjaddne sjehtadusájt dahkat dáj oassálasstij ávddánbuktemij Tuvvo histávrás, ja vaj dát ávddánbuktem sijdan tjadáduvvá.

Ájggomus le tjadátit ábdddimprosjevtav guovte jage badjel. Jagen 2010 gájkka snihkkárbarggo galggá gergaduvvat, aktan rábevuolijn goaden. Boahtte jage, 2011, lavnnje tjuohpaduvvá ja dæhkkuj bárdeduvvá, ja goade ja skiejá álgusjbielle málliduvvá.

Tuvvos ulmutja jáhtin 1960-jagijn, valla dan ávddála ettjin stuoráp rievddama gádjijn dagáduvá. Dan diehti tjuodtju vargga gáktu tjuottjoj 100 jage dán ávddála. Prosjevta duogásj le tsiekkadusáj ámastiddje li sihtam dajt ájmon adnet – John Magnus Johnsen, Tordis Johnsen ja Even Johnsen. Sijá sávdus le bisodit tsiekkadusájt nav gáktu oalle lidjin. Ulmme le læhkám sávdus várajvállidet sijda histávráv, sámmi báttá gá vilá ájggu sijdav joavddoviesson adnet. Ámadiddje áhtsin – ja oadtjun – rudájt Sámedikkess guoradalátjit tsiekkadusáj dárbulasj ábdddimbargo vijddudagáv. Ámastiddje dan maŋŋela guláddallin Museum Nuortajn – Divtasvuona Museajn, gudi oadtjun konsulæntabargov dav guoradallat.

Vuoriját le sáme kulturmuojto oadtjun nav stuorra berustimev bisodibmáj ja ávddánbuktemij dagu Tuvvo – ja nav moadda oassálasstijs. Ádájakmáno 6. biejeve tjadáduvvá tjáhkkanibme Hábmera suohkanijn, Árranijn, Museum Nuortajn, aktan ávdástiddjij Tuvvo ámastiddjij. Maŋŋela ájggu Sálto museav fáron oadtjot.

- Gá nav moattes buorre mielajn prosjektaj oassálassti, de jáhkáv nahkap oadtjot buorre ja nanos anov ábdddimbargo maŋŋela, miejnni konservator/ássudakoajve Lars Børge Myklevold Museum Nuorttan. Myklevold le dat guhti le dahkam ábdddimplánajit Tuvvo-sijda gáktuj. Dán plánan vuojnna stuorra máhttelisvuoda Nuortta-Sálto sáme histávráv ávddánbuktem, sierraláhkáj guovlo skávláj gáktuj. Ábdddidum Tuvvo máhtta aj doajmmat sábadamperspektijvan, ja aj sáme kultuvras dáhkkidibmen, sadjihimen ja identitehtan Hábmerin. Gá Hamsunij ja Hamsunguovdátjij (nuppe bielen Glimmas) tjanáduvvá de ihkap sáme kulturávdánbuktem máhtta oasse rijkajgasskasasj berustimes sjaddat. Oassálasste nammadum tjáhkkanimen tjoahkkájgiessin aj boahhteájgen le ávkken dahkat sierra ávddánbuktemplánav Tuvvuj.

Ábdddimprosjækta le merustaládum 600.000 krávnájda. Duodden sjaddá væhkádakbarggo. Plánaj milta kulturmuojtofoannda ja Sámedigge galggi bargov ruhtadit, mádi Hábmera suohkana ruhtadoarjja 36.000 krávnáj galggá

aneduvvat doalvvomij dárbulasj tsieggidummateriálaj dan rahtedis sijddaj.

Áramus gálldo mij vaddá sihkar duodastusáv árudagás Tuvvon, le álmukláhkmám jages 1875. Dalloj gálmma fámillja danna árrun, duola dagu Peder Paulsen ja Inger Jonsdatter gæssta dálásj ámastiddje li njuolga gierraga. Jáhkedahtte ulmutja Tuvvuj árrujin

LARS BØRGE MYKLEVOLD